

VÁCI EGYHÁZMEGYE
SZINÓDUSI ÖSSZEFOGLALÓ
EGYHÁZMEGYEI SZAKASZ
2022. ÁPRILIS

BEVEZETÉS - a szinodusi tapasztalat újraolvasása

Azok, akik bekapcsolódtak az egyházmegyei szakasz lépéseibe és érdeklődtek a szinodusi folyamat iránt, nagyon gyorsan megérezhették a Szentlélek általi megerősítést, hogy Jézus velünk van a világ végezetéig, újra és újra közösségbe hoz minket egymással, Igéjével biztat és hív bennünket. Sokakban felerősödött, hogy Isten szeretete sürget bennünket és jelezték, hogy az egyházmegyei szakasz lezárása után is tartani szeretnének olyan közösségi együttléteket, amelyek során a szinodális gyakorlat gyümölcseit keresik. Egészen biztosan kijelenthető, hogy a magvetés megtörtént az egyházmegyei szakaszban. Az Egyházmegye ifjúság-pasztorációs munkatársainak segítségével a fiatalság többszáz részvevővel és több fordulóban tartott szinodális megbeszéléseket. Jelen összefoglaló mellett elküldjük az ifjúság szintézisét is.

A szinodális egyházi működés térben és időben is meglehetősen nagy változatosságot és feltűnő intenzitási különbségeket mutat. Az „Egy úton járás” nagyon sokféleképpen értelmezik az Egyház tagjai. A reflexiókból nagyon hamar kiderült, hogy az egyház szinodális gyökereinek újrafelfedezése iránti általános érdeklődés úgy a klérus, mint a civilek körében meglehetősen mérsékelt. Valószínű, hogy egyfajta paradigmaváltásra van szükség ahhoz, hogy az Egyház Testének minden tagja érezze, hogy fontos része az egésznek. Megváltozott az istenkereső ember közösségi tere és ezzel együtt a kapcsolattartás és a találkozások körülményei. Ezek olyan objektív strukturális adottságok, amelyek jelentős hatással vannak az Egyház működésére. Míg korábban a templom volt a hívek és istenkeresők közösségi tere, mára a harmadik évezred technológiai „csodái” messzemenően kielégítik – főként a fiatal generációk- kapcsolódási igényeit.

A katolikus médiában és az egyházmegyei honlapon is rendelkezésre állt minden információ, ennek ellenére a kommunikáció elégtelenségére érkeztek visszajelzések. Ez jelentheti azt is, hogy az egyházmegye jelenlegi kommunikációs gyakorlata nem illeszkedik a hívek és az atyák információszerzési gyakorlatához, de azt is, hogy a téma iránti érdeklődés messze elmaradt attól, ami kívánatos lenne abból a szempontból, hogy „mindenki részvétele” megvalósuljon. Ugyanakkor a szinodális folyamatba bekapcsolódott hívek és atyák lelkesedése átragadt sokakra. Közülük némelyek nyomban munkához láttak, néhányan pedig másban keresve a hibát, továbbra is kimaradtak a folyamatból. Összességében úgy tűnik, hogy nagyon szűk réteget szólított meg a szinodális folyamat.

Talán akaratunk ellenére is hatnak ránk az atomizálódásra irányuló társadalmi és gazdasági folyamatok. A megújulásért és az egymásra való odafigyelésért tennünk kell. A tettet a felismert igazságok iránt elkötelezett akarat indítja el. Vagy megoldásokat vagy öngazolásokat keresünk. A korábbi helyi zsinat eredményeire hivatkozással sokan érdektelenséggel fogadták a szinodális kezdeményezést mondván „akkor is találkoztunk és tanácskoztunk, született valamilyen dokumentum, de a gyakorlat nem változott.”

Általánosságban elmondható, hogy azokból a közösségekből kerültek ki az aktívabban érdeklődők, ahol a plébániai kormányzó egyházi személy magáénak érezte a szinodális újragondolás ügyét és az Egyház tekintélyére építve hívta meg plébániai csoportjait és tagjait a folyamatban való részvételre. Szomorú tényként kell szembenéznünk azzal, hogy a papságnak csak mintegy egyharmada aktivizálta magát a témában. Sokan megtették azt a minimumot, ami formálisan elkerülhetetlen volt, és akadtak olyanok is, akik egyáltalán nem foglalkoztak a szinodális folyamattal. Természetesen, a hála és a reménység jobban segíti a változást. **Az említett elgondolkodtató részvételi arány mellett is hálásnak kell lennünk azért a kb. 10%-kért, akik csoportjaikban megszólítva, meghallották a hívást és részt vettek az egyházmegyei szakaszban, különös tekintettel a fiatalságunkra. Tekintheünk úgy erre, mint kovászra és imádságban kérhetjük, hogy legyen hatással egyházmegyénk közösségi és missziós megújulására.**

A helyi feladatok ellátásának a „kényszere” sokszor olyan teherként nehezedik a papokra, amely miatt a kívülről - alulról a hívektől, felülről a püspökségtől, jelen esetben a pápától- érkezett javaslatokat és eljárásrendeket inkább tehernek élik meg. Itt kell megemlítenünk a „megkülönböztetés” gyakorlatának sajátosságait. **Eltekintve néhány üdítő kivételtől úgy tűnik, hogy nem tudunk a Szentlélekre hagyatkozva, valóban élni istengyermeki szabadságunkkal. Nehezünkre esik minden olyan lépést megtenni, ami látszólag szembe megy hagyományainkkal, megszokásainkkal, prekonceptióinkkal, klerikalizmusunkkal. Nehéz beismerni magunknak, hogy tartunk tőle, hogy a Lélekre való odafigyelésből fakadóan olyan irányokba kellene elmozdulnunk, amelyek esetenként kizökkenhetnek minket a már megszokott egyházas gyakorlatainkból. Talán túl sokat mérlegelünk, amikor tennünk kellene.**

A közelmúlt történelmi drámái, a pandémia és a háború félreérthetetlenül változásra készítet minket is. **Hitünk alapja, hogy Isten szeretete nem változik felénk, ezért minden időben szól hozzánk és adja áldásait, de ha - Szent Ágoston szavaival- ökölbe szorítjuk kezünket, nem tudja hová letenni ajándékait.** Talán jellemző ránk, hogy döntünk és utána keresünk indokokat, amik azt alátámasztják, pedig lehet, hogy először keresnünk kellene az Isten országát és annak igazságát. **Egyre inkább körvonalazódik, hogy rá kell találnunk az egyház új közösségi tereire, közösségi működési formáira, kommunikációs formáira és missziós felületeire. Talán akkor is változtatnunk kell, ha ezen változások után, „sokan” nem követnek majd minket a jelenlegi hívek közül.**

TÉMÁK SZERINTI SZINTÉZIS:

1. téma: TÁRSAK AZ ÚTON

A folyamatban résztvevők jelzései alapján megállapítható, hogy a hívek vágnak a megújulásra. Az Egyházban a kapcsolatok családi mintára működnek. A plébános, mint az egyházközség feje irányít, de nyitottabbnak kellene, hogy legyen kapcsolata a hívek felé. Ezzel a papi elmagányosodás veszélye is kiküszöbölhető lenne. A jelenleg működő segítő testületek várják a papok útmutatását és jelenlétét. **A pásztor közösségi jelenléte olyan minta az egész templomi közösségnek, ami stílust és irányt is mutat a keresők megszólítása szempontjából. Fontos, hogy ebben legyenek olyan gesztusok is, amelyek a közösség peremén állókat szólítják meg és értelmes feladatokkal hívják közelebb őket.**

Szükség van a civilek plébániai aktivitására, hogy tehermentesítsék a papokat, de emellett a papi háttértámogatás fontos, hogy megmaradjon. Civil szakembereket kellene bevonni a plébánia életébe, akár anyagi támogatással. (Helyi Egyházi Alapítvány finanszírozásával). Igény van egy hozzáértő civil plébániai vezetőre, közösség szervezőre, valamint a különböző csoportokkal foglalkozó szakemberekre ifjúságpasztoráció, cigánypasztoráció, elváltak ... stb.

A válaszokból kiolvasható, hogy az egyházközség tagjai, csoportjai magányosak, elszigeteltek, mint ahogyan ez megfigyelhető a jelen társadalmat alkotó családok egy részénél is, de ugyanakkor vágnak az egymáshoz való kapcsolódásra. Vannak jól működő csoportok, de zártak. Valahol a gyerekek zavaróak a misén, ezt szóvá is teszik, de máshol már kialakítottak babaszobát a templomban, amely által a kisgyerekes szülők is részt tudnak venni a szentmisén.

A korosztályok egymáshoz való viszonyulása a plébánián hasonló a mai családokban is megélt viszonyulásokhoz. Megfigyelhetők a generációs különbségek és a tekintélyhez való helytelen viszonyulás. E szakadékok áthidalására érkeztek jó meglátások, megoldások, pl.: a fiatalokat feladatokkal megbízni. Nyitni a digitális világ, robottechnika felé, mely eszközök kezelésével a fiatalokat lehet megbízni. Másrészt fiatal, alkalmas papok intenzívebb jelenléte az online térben, ahol sok fiatalot meg lehet szólítani. Igény van arra, hogy a népegyházi működési mechanizmusokat felváltsa a mélyebb, közösségösszetartó hit megélése a plébánián.

Az egymáshoz kapcsolódás oka Krisztus, ahol a tagok a saját talentumaikkal ajándékozzák meg a másikat, nem a megszokások, a „hobby” az összekötő kapocs. Arról ismerjenek meg, hogy szeretettel vagyunk egymás iránt. Lehetnek krízisek a közösségben és az első konfliktusoktól nem kell megijedni, ezektől még működhet a közösség.

Fontos, hogy a gyerekeknek a templomban is és a hittanórákon is legyen pozitív közösségi élménye, hogy kötődni tudjanak. Az iskola és a plébánia kapcsolatát érdemes lenne szorosabbá tenni. **A plébánia legyen helyszíne meghitt légkörű találkozásoknak is. Ilyen lehet az "igyál egy teát Jézussal", „mondd el mi bánt...” lehetősége.**

Egy pártatlan és a Bibliai elveknek megfelelően működő egyház példakép lehet az ateisták előtt is, főleg napjainkban, amikor egyre több olyan ember van, aki anyagi értékeken túlmutató dolgokat, esetlegesen Istent keresi. Élő, nyitott, hiteles, „versenyképes”, örömteli egyházra vágnak, mely képes a hagyományok megőrzése mellett a megújulásra és a szeretet-parancs valóságos megélésére. A tekintélyegyház, a képmutatás ma már nem tűnik működőképesnek.

A közösségi terünk elsősorban a templom, de a templomon kívül is mint élő kövek formáljunk jól látható lelki templomot a szolgálatokon és a közösség befogadó légkörén keresztül.

A templomok elnéptelenedésének megállításáért a civileknek is sokat kell tenniük, de a papok korszerű képzését úgy tűnik, hogy nem tudja nélkülözni a III. évezred templomi közössége sem. A válaszadók közel fele 9-12 évben maximálná az egy helyen szolgálatot teljesítő atya szolgálati idejét.

Templomaink közösségében a nők felülreprezentáltak, de más faji, vagy testi adottságokkal kapcsolatos megkülönböztetés nem jellemző.

2. téma: MEGHALLGATÁS

A folyamatban résztvevők jellemzően a meglehetősen aktív plébániai közösségi tagokól kerültek ki, akik elkötelezettebbek az imaéletben, az identitásuk fontos része, hogy vallásosnak tartják magukat, az egyház tanítását szinte mindenben igaznak elfogadják, és hetente vagy még gyakrabban részt vesznek aktívan a plébániai eseményeken. Ebből ugyan nem következtethető, de feltételezhető, hogy amennyiben nagyobb számban lettek volna kitöltők között a városi, fiatalabb korosztályból, akkor ezek az adatok nem lennének ennyire egyértelműek, és az sem kizárt, hogy alacsonyabb lett volna az egyházban a hagyományokon alapuló örökség részeként mindent elfogadók aránya. Az egyénitől eltérően a közösségek válaszában még egy csoport kapott szignifikánsan magasabb százalékot a fentiekén kívül: a civil kompetenciákkal bíró szakemberek. Előre mutató dolognak tűnik, hogy már a hívek sem azt várják, hogy a plébániákakon legyen egy „mindent megoldó pap”, hanem természetesnek érzik, hogy a közösségi feladatmegosztás tudja növelni a hatékonyságot.

A válaszadók többsége érzi úgy, hogy a liturgia mellett vannak olyan közösségi események, ahol a véleményüknek hangot adhatnak, ezeknek a befolyásoló ereje csak közepes mértékben esik latba megítélésük szerint. A közösségi kérdőívben ezt még inkább igaznak gondolják. Ez az általánosságban feltett kérdés nagy valószínűség szerint aránylag pontosan tükrözi azt a helyzetet, hogy milyen kapcsolatban vannak a plébánossal. Az egyháztanács szerepéről alkotott álláspontok tekintetében nagy eltérések mutatkoztak: – a válaszadók körében a testület befolyásoló szerepének szinte ugyanolyan magas a teljes elutasíthatósága, mint annak teljes elfogadása. Végsősoron ez is a helyi plébánia vezetőjétől függ. Ahol csak formáság az egyháztanács, ott a hívek sem gondolkodnak a civil tanácsadó testület lehetőségeiről.

A hátrányos helyzetű csoportok problémáinak megoldásában nem elsősorban a véleményük kikérése segít, hanem az igények a szempontjaik megismerése, melyet követően – szakmailag is megalapozott módon – szükséges az érdekeiket érvényesíteni a közösségen belül és kívül.

Az egyházban szolgálatot végzők (akolitus, kántor, hitoktató) megbecsültségét alacsonynak ítélik a válaszadók, mert úgy tűnik számukra, hogy az ő véleményük nem mindig talál értő fülekre. Összességében elmondható, hogy inkább bíznák a hívek az egyházi személyekre a közösség jövőjének alakítását nem vitatva a civilek szerepének szükségszerű erősítését.

Az viszont szerencsés dolognak tűnik, hogy a pénzzel vagy hatalommal bíró szereplők (pl. polgármester) nem változtatják meg szignifikánsan a közösségi dinamikát. Másik **meglepő adat, hogy arra kérdésre, hogy igaznak érezzük-e ezt az állítást, mely szerint az „imádságban együtt gondolkodók véleménye kellene, hogy meghatározza a közösség jövőjét” csak 60 % válaszolt**

igennel, pedig nagy valószínűséggel ez lenne az egyetlen egészen biztosan járható út, ennek az egész párbeszéd folyamának az alapvető módszere: a szív és az ész összhangja.

Mi segíti vagy gátolja a meghallgatásunkat? Hangzik el a bevezető kérdésekben. Úgy tűnik a személyes kapcsolatok minősége befolyásolja ezt leginkább, ami egyben kiszolgáltatottá is teszi a meghallgatás kérdéskörét. A témában mindig komoly szerepet játszik az emberi esendőségünk, és az, ahogy egymáshoz viszonyulunk. Ha azonban az egyházat, mint intézményi struktúrát vizsgáljuk, sokat segíthetne az, ha jól szabályozott folyamatok, világos elvárások és felelősségi körök kerülnének kialakításra, melyek segítenék a különböző szereplők hatékonyabb együttműködését.

A fogyatékos személyeknél az figyelhető meg, hogy még akkor is marginalizálódnak, ha olyan családokban születnek, ahol rendszeres miselátogatók a családok. Egyre inkább magukra maradnak, egyre kevésbé tudnak figyelmet szentelni a hitéleti folytonosságra, ill. közösségi integrálódásra, és egyre több akadályba ütköznek, mert nem kapnak segítséget és figyelmességet. Végül elmaradoznak, majd kimaradoznak és eltűnnek. Nemcsak a fogyatékos személyek, hanem velük kapcsolatban élő hozzátartozók is és láthatatlanokká válnak.

Ha megtapasztaljuk a fogyatékosokkal való kommunikáció nehézségeit, akadálymentesítésére törekedve le tudjuk bontani azokat a korlátokat is, amelyek megkötik a meghallgatást nemcsak mások felé, hanem bent a közösségben is. Minden bizonnyal úgy kell formálni a katekézist is, a hitéletet, szentségek kiszolgálását és szolgálattevők életét, hogy ők, a fogyatékosok is tudjanak szentségekhez járulni.

3. téma: MEGNYILVÁNULÁS

Az egyházközségen kívüli és belüli megnyilvánulás erősen függ a plébános egyéni habitusától és karakterétől. A kifelé irányuló megnyilvánulást nagyban segíti az egyházközségi nyomtatott sajtó. Bár többen megfogalmazták, hogy a helyi egyház kevésbé él a média, elsősorban a közösségi média által nyújtott lehetőségekkel.

Az egyéni válaszadók pozitív visszajelzést adtak a plébániai levelezőlisták szerepéről, valamint a honlapokról. Ezzel kapcsolatban megfogalmazták azt az igényt, hogy a levelező listák és a weboldal(ak) a tényszerű tájékoztatáson túl a közösség tagjainak köznapi életéről és gondjairól is közöljenek információt. Mindezt azért, hogy szükség esetén segítséget kérhessenek és segítséget nyújthassanak a hívek egymásnak.

Az egyházi iskolákban tanító pedagógusoknak összekötő szerepe lehetne az egyházközség és a civil társadalom között.

A helyi írott és elektronikus sajtó szigorú plébánosi ellenőrzése bizalmatlanságot szül, a felelősök gyámság alatt élőknek érzik magukat, így ez nem eléggé közösségépítő.

Hasznos lenne, ha az egyház bátrabban élne az internetes ige hirdetés eszközével.

Nagyon jó lenne, ha az egy plébániához tartozó hittanárok legalább havi rendszerességgel személyesen megbeszélhetnék a feladatokat, a tapasztalatokat a plébánossal, diakónussal, világi elnökkel.

Fontos, hogy a plébánosok, káplánok időnként személyes megjelenésükkel is erősítsék a helyi közösségeket, csoportokat. Azokat is, amelyeket nem ők vezetnek.

Igényként fogalmazódik meg, hogy az Egyház tartózkodjon a direkt politizálástól. Bár jól tudják, hogy maga az élet kihívásaira adott válasz már önmagában is politizálás a szónak eredeti, a társadalmi problémákra reflektáló és azt megoldani akaró értelmében.

4. téma: ÜNNEPLÉS

Az ünneplés nem nélkülözheti az élő, szeretettel és örömmel teljes hívő közösség részvételét. Kiemelkedően fontos, hogy a liturgiában résztvevő felszenteltek és felavatottak összhangban legyenek egymással a liturgián kívüli életben is.

Minden bizonnyal újra kell gondolnunk a beavató szentségeink kiszolgáltatásához kapcsolódó ünnepi eseményeket. Indokoltnak látják a hívek, hogy egy-egy ilyen eseményt az egész egyházközség a magáénak tekintse, ne csak a beavatottak családjai. Érdekes visszajelzés az is, hogy bár a liturgikus együtt ünneplést fontosnak tartják, az ugyanezen alkalomból megrendezendő közös szeretetvendégséget már nem feltétlenül. Az informális közösségi együttlétek elutasítása jelzés arra, hogy a liturgikus együttlétek nem jelentik automatikusan a közösség egységét. Az egyházi zenéhez kapcsolódó kérdésekre adott válaszok szépen rámutatnak egy lényeges paradigmaváltás szükségességére. Nem az a kérdés, hogy orgonás, vagy gitárral kísért énekek legyenek, hanem hogy igényes legyen és a hívek együtt tudják énekelni azokat.

A templomban történő együtt ünneplés jelenlegi formái általánosságban megfelelnek a hívek igényeinek, kérdés viszont, hogy mennyire vonzó és érthető a keresők számára? Fontos, hogy a híveket felkészítsük a liturgia és a szentmise méltó ünneplésére pl. katekézis keretében, akár a virtuális térben.

A diakónus, akolitus a templomi szolgálaton kívül esetleges mértékben segíti és szolgálja a közösséget. Leginkább a hitoktató vesz részt aktívan a plébániai közösség életében. Egyházunk élő jelenlétét ebben a szegmensben kell erősíteni, azzal, hogy a felavatottaknak a plébános értelmes feladatokat ad és bevonja a plébániai élet szervezésébe.

Az imádás helye közösségünk számára elsősorban a templom. Nem megszüntetni kell a templomainkat, hanem megtölteni. A válaszokból kitűnik, hogy nem csak a szentmiselátogatás, de a nagyobb ünnepeinken való részvételt illetően is csökkenés figyelhető meg. A szentmiséken való részvétel hajtó ereje elsősorban a személyes hit. A szentgyónás és szentáldozás magában elég hajtóerő az egyházhoz kötődéshez. Központi szerepük kiemelése a hívő közösség egészének feladata. **A hiteles élet példa, akár papról, akár laikusról legyen szó, a legvonzóbb az egyházhoz tartozáshoz és a hiteles együtt ünnepléshez.**

5. téma: KÖZÖS KÜLDETÉSÜNKÉRT VALÓ FELELŐSSÉG MEGOSZTÁSA

Különösen nagy a jelentősége a frissen szentséggel ellátott gyermekek és fiatalok Egyházhoz való kötődésének. Az Egyház tevékenységében, missziójában való aktív részvételre gyakran a gyermekkori, élményei alapján köteleződik el valaki. Valószínűleg az elvárások és lehetőségek rendszerének kialakítását kell újragondolnunk. **A beavató szentségek kiszolgáltatásának olyan közösségi alkalmaknak kell lenniük, amely úgy a frissen szentséggel ellátottak, mint a közösség számára megerősödést, megtartó erőt jelentenek.**

Az egyházi közösségnek szükséges élnie a felkészítés adta lehetőséggel, melynek során a felkészülő (és nevelője) az alapvető hitéleti tudnivalókon túl megtapasztalhatják a jó közösséghez tartozás élményét is. Jó, ha valamilyen konkrét szolgálatra is már ilyenkor elköteleződnek.

A túlnyomó többség megítélése szerint a fiatalokat jobban el lehetne érni vonzó könnyűzenei programokkal és internetes tartalmakkal. A válaszadók többsége támogatná az internetes felületeken keresztül történő tevékenységet, mivel ez egy aránylag hatékony és olcsó módja, fiatalok elérésének.

Párhuzamosan jelenhetne meg a személyes kapcsolatokon keresztül történő evangelizálás, és az elmélyült csendet, imádságos lelkületet preferáló önfejlesztés iránya is. **Az Istenkapcsolat elmélyítésének, egyúttal az Egyházhoz való kötődés megerősítésének legfontosabb eszközeként elsősorban a közösségi eseményeken való közös részvétel tűnik időtálló értéknek.**

A hívek döntő többsége pontosan érti, milyen nehéz és felelősségteljes feladat hárul a pap testvérekre. Sokak számára elsősorban ők jelenítik meg Krisztus tanítását, és gyakorlatilag magát az Egyházat is.

Egyházunkat számos tényező veszélyezteti; ezek közül a paphiány objektív ténye mellett és a magukat vallásosnak tartók hiteltelen életvitele, valamint az élő Istenkapcsolat hiánya, **az Egyház szolgáltató intézménnyé válása a legnagyobb veszélyforrások. A hívők előregedése és eltűnése a templomból és a fiatalok kiábrándulása az egyházból elsősorban szomorú tünetként jelzi a gondokat.**

Egy hitelesebb Egyházhoz szükség lenne a megkereszteltek újra evangelizálására. Komoly igényük lenne arra, hogy a belső és külső missziós tevékenységet a papjaink irányításával végezzék, de legalábbis arra, hogy támogatást és bátorítást kapjanak missziós törekvéseikhez. Tudatában vannak annak, hogy hitismeretük ennek érdekében fejlesztésre szorul.

Bár az Egyház missziós küldetésével, azzal, hogy az Evangélium terjesztése a mi személyes felelősségünk is, gyakorlatilag minden résztvevő egyetért, mégis a keresztény tanítás nyílt megélése, az evangelizálás sokak számára nehézséget okoz. A válaszok tanulsága alapján a testvérek többsége nem érzi magát elég bátornak és felkészültnek ahhoz, hogy evangelizálni merjen, de nyitott lenne ilyenfajta képzésen való részvételre. **A jelenlegi liturgia köré rendezett hitéletünk, nem készít fel a tanúságtevő evangelizáló keresztény létformára.**

A rászorulókra való tudatos odafigyelés és rendszeres támogatásuk igazi jel lehet, de valószínű, hogy ez is szervezett közösségi formában lenne működőképesebb.

Úgy az egyének, mint a csoportok számára fontos misszió a teremtésvédelem a lelkiismereti szabadság biztosítása, a hátrányos megkülönböztetés elleni fellépés, és az elkötelezett keresztény értékrend szerinti életmód. Ezeket egyházi szinten is képviselendő értékeknek tartják, csakúgy, mint az irgalmasságot, az élet védelmét és a hit mindenkori megvallását.

6. téma: PÁRBESZÉD AZ EGYHÁZBAN ÉS A TÁRSADALOMBAN

„Olyan jó ez, mely nem dolgokban áll, hanem magukban a személyekben, akik kölcsönösen önmagukat ajándékozzák oda a párbeszédben” (EG142.)

Ferenc pápa mondata tükröződik a válaszadók szavai mögött. Javarást nem általánosságokat fogalmaztak meg, hanem **a Lélek vezetése tükröződik abban a felnőtt és felelős útkeresésben,**

amikor az Egyházunkban folyó dolgokról kérdezve átlépnek az egyéni érdekek szintjéről a magukat kölcsönösen odaajándékozó személyek között folyó valódi párbeszéd szintjére. Azért is lényeges ez a témakör, mert most van itt az az idő, amikor az Egyház mély missziós megújulást akar átélni (EG127.).

Szükség van tehát valódi párbeszédre az Egyház minden szereplőjével és a civil társadalom fórumaival, tevőleges és érzékeny, a valós igényekre reagáló segítségre és politizálásra, amelyben a politikai korrektség oltárán nem áldozzuk fel az Evangéliumot

Úgy az egyéni, mint a csoportos válaszokból kitűnik, hogy kevés lehetőség van, ill. nem megfelelő annak mértéke, ahogyan véleményüket kifejezhetik a hívek a gazdaság, a nemzetiségi, a más felekezetű keresztények, a nem keresztények és a fogyatékkal élők területén. **A kultúra és a szegények a két terület, melyeken élő párbeszéd figyelhető meg.**

A válaszadók úgy látják, hogy a szolgáló Krisztus jelen van az Egyházban, de a radikálisan Krisztusra épülő missziós tűz nem jellemző.

A legnagyobb feszültség az aktuálpolitizálásban figyelhető meg. Nehezen sikerül a klérusnak megtalálni azt a köztes állapotot, amely az Egyház társadalmi tanítása és felelősségvállalása között, valamint a politikai korrektség és az aktuálpolitika színterének feszültsége között húzódik.

7.téma: ÖKUMENIZMUS ÉS VALLÁSKÖZI PÁRBESZÉD

A III. évezred küszöbén úgy tűnik, hogy nem az egyformán gondolkodás, hanem az egy cél lehet a közösség összetartó ereje, új útja, úgy ahogy Jézus hívott minket. „...keressétek az Isten országát!” Egy visszajelzés konkrétan így fogalmaz: „...úgy képzelem el, mintha 1 hegy tetején lenne az Isten, Aki felé mindnyájan törekszünk, de különböző utakon, esetleg más módszerekkel. Egy másik példa: „**A vallásnál fontosabb a hit! Nem az számít, hogy milyen liturgikus szokások szerint élünk, hanem hogy milyen kapcsolatunk van Istennel.**”

Ebben a témában nem jellemző az egységesség. Ellentmondások is kitűntek a válaszokból; Míg csoportként pl. az ökumenikus imahéten való részvétel nem jellemző, a tematikus kérdéseknél az egyértelmű nyitottság szükségességét jelölték meg a más felekezetű keresztényekkel való párbeszédre. A gyakorlat tehát elválik az elmélettől. A válaszadó csoportok egyharmada beismerte, hogy nem foglalkoznak érdemben más kiségyházakkal, de azt is, hogy sok igazán példamutató életet élő hívő van köztük.

Fontos szempontként jelent meg Oltáriszentség kérdése; „S ebben a kérdésben mi nem változhatunk.”, de kifejeződik a vágy is az egységre; „Nagyon szeretném, ha együtt tudnánk engedelmeskedni Jézus reánk hagyott kérésének: „Ezt cselekedjétek az Én emlékezetemre.””

A válaszadóknak 2/3-a az Egyházunk tanítását teljes mértékben elfogadja, 1/3 néhány kérdésben nem ért egyet vele. Jól kifejezi ezt a megállapítást az egyik válaszoló bejegyzése: „A katolikus egyház őrzi a tanítás teljességét. A közösségi élet tekintetében, biblia ismeretben és más gyakorlati dolgokban azonban lehet, hogy érdemes tanulni tőlük. (mármint más felekezetektől) Így kölcsönösen gazdagíthatnánk egymást. A barátságos és elfogadó attitűd is jellemzőnek mondható. A vegyes házasságokban élőknek a legnehezebb, hogy léteznek külön felekezetek. „Lenézem azokat a katolikusokat, akik a házasságuk terheinek csökkentése kedvéért a protestáns házastársuk

felekezetébe kezdenek járni. Ha viszont nem járnak egy felekezetbe sem, akkor meg a gyerekek nem fogja tudni, hogy na most melyik az igazság.”

Hatékony megoldásnak tűnhetnek a közös dicsőítő esetleg evangelizációs alkalmak. „Fontos lenne látni, hogy a dicsőítésben teljes egységben tudunk lenni a protestáns testvéreinkkel. Az Urat dicsőítjük, Aki egyedül méltó rá.” A szeretet, béke, egyetértés csak a kölcsönös elfogadással jöhet létre. Ezért nagyon jók az ökumenikus összejövetelek!

„...a szekularizáció ellen közösen kell fellépünk, és ezt ők is kezdik talán belátni. Sokszor jobban egyet tudok érteni egy hithű reformátussal, mint egy ultraliberális katolikussal.”

Nagyon fontos sokat elmélkedni János apostol „A jó pásztor” fejezetén. "De más juhaim is vannak, amelyek nem ebből az akolból valók. Ezeket is ide kell vezetnem. Hallgatni fognak szavamra, s egy nyáj lesz és egy pásztor." Azért fontos sokat elmélkedni ezen a tanításon, mert az elmélkedés kellő türelmet és békét ad. Türellem és békesség nélkül pedig nincs párbeszéd mert nem értjük meg Isten akaratát. Előfordulhat, hogy nem is beszélgetni kell mert a szavak gyakran elváltak, hanem inkább csendben kell maradni és jelen kell lenni egymás és a szeretet számára.

8. téma: TEKINTÉLY ÉS RÉSZVÉTEL

Nincs mindenhol őszinte, nyílt párbeszéd a hívek és a papság között. A világi hívők nincsenek mindenhol kellően bevonva az egyházközséget érintő döntésekbe, hiányolják az egyháztanács testületének rendszeres összehívását, az ötletek meghallgatását. Javasolják a hittanárok bevonását a lelkipásztori döntésekbe, mert így jobban érvényesülhetnének a helyi igények, és az etnikai kisebbségek sajátosságainak figyelembevétele. **A helyi közösségek működésének támogatása segíthetne a paphiány okozta problémák megoldásában is.**

Papjainkról az a kép él, hogy igen aktívak, nagyon elfoglaltak, és ez sok esetben az evangelizálás, lelkipásztorkodás rovására mehet. Megjegyzik, **hogy az Egyházmegyében civil szolgálatot vállalók - akolitusok, tanácsadó testületek vezetői, ifjúsági, családi stb. pasztorációs területekre delegált laikus híveknek egységes tevékenységi leírás lenne szükséges, és évente legalább egy közösségi alkalom, ahol tapasztalataikat, problémáikat megvitathatnák.**

Összefoglalva az egyéni válaszadók és a csoportok véleményét, a sok pozitívum mellett meg kell említeni, hogy a kitűzendő célokat, az elérésükhöz vivő utat és a szükséges lépéseket nem mindenhol kommunikálják megfelelően a világi hívek felé. Előfordul a tekintélyelvű, egyszemélyi kormányzás a helyi egyházon belül. **A csapatmunka és a társfelelősség nem mindenhol magától értetődő** A plébánosoknak érdemes lenne jobban támogatni a helyi közösségek működését. A rendszeres egyháztanácsai összejövetelek, szinodális szemléletű tanácskozásai, az együtt látást növelve csökkenhetnének a helyi papterheit is. **A közös, szeretetteljes élmények szervezése erősíthetné a papság és a hívek összetartozásának élményét, és csökkentené a pap lelki terheit.**

9. téma: MEGKÜLÖNBÖZTETÉS ÉS DÖNTÉS

A csoportos válaszadók fele, míg az egyéni válaszadók csak 1/3-a vett részt a szinodalitással kapcsolatos egyeztetésen, felkészítésen, tehát megállapítható, hogy a válaszadók nagyobbik része felkészületlenül vágott bele a véleményformálásba, a szinodalitást nem ismerték.

A válaszadók hiszik, hogy az imádságban a Szentlélek szól hozzájuk, és fontosnak tartják az ima szerepét.

A papok tisztelete általános, s a túlnyomó többség barátságosnak, korrektnek tartja a papját. A püspök szava meghatározó, figyelem övezi.

Az egyházi kérdésekről való tanácskozásra való hajlandóság igen vegyes, de inkább kicsit szívesebben vesznek részt az emberek. A válaszadók úgy érzik, hogy lehetnek tárgyilagosak, direkttek a papokkal szemben. **Érdemi kérdésekben nehezebben elérhetőnek érzik papjaikat.**

Szentségimádáson a válaszadók szívesen vesznek részt, bár egy kis részük még nem ismeri.

A válaszadók túlnyomó többsége örömmel, akár komoly időráfordítással is hajlandó bekapcsolódni, részt venni a közösség életében. **A papok jelenlétét a közösségi alkalmakon, illetve családi eseményeken mindenki nagyon szívesen veszi, sőt igényli.**

Az egyéni válaszadók majd minden tagja szentségekben részesült (keresztség, elsőáldozás, bérmálás) és több, mint fele szentségi házasságban él. Majd minden válaszadó magát vallásosnak tartja, az egyház tanítását követi, szorosan valamely templomhoz, plébániához tartozónak érzi magát. A szentmiséken kívül jellemzően majd mindenki részt vesz, valamilyen közösségi alkalmon, szentmisére hetente jár.

10. téma: ÖNMAGUNK FORMÁLÁSA A SZINODALITÁSBAN

A meglévő egyházközségi csoportok hitbéli megerősödése szempontjából fontosnak tartjuk az egyházi hierarchia élő voltának, egymásért felelősséget érző és vállaló jellegének megtapasztalását. A magasabb egyházi méltóságok szerető, érdeklődő látogatásait a meglévő csoportoknál. A pap- diakónus- világi segítők együttműködésének gördülékenyebb megszervezését, kibővítését, segítségét. A képzett segítők számának növelését. A csoportok karakterére szabott lelkigyakorlatok szervezését, -világi előadókkal, tanúságtevőkkel is.

Szentségimádás, illetve elmélyült csendes imádkozás minél gyakoribb lehetőségét templomainkban. **Az egyházközség tagjait személyesen érintő aktuális imaszándékok meghirdetése.**

A hitelesség kérdése nagyon fontos! Talán a legfontosabb minden szempontból: A közösségek és az egyes hívek megélt hite szempontjából, és a környezetünkben élő nem hívő, de megszólítható lelkek szempontjából is. **Élő, a kölcsönös érdeklődésen, figyelmen alapuló szeretetkapcsolatok a hívek és a pap között. A gyengeségek, bűnök megvallása az egyházon belül, bocsánatkérés.** A hitelesen élt Krisztus követés vonzó aspektusai: öröm, bizalom a nehézségek közepette is. Ima ereje, istengyermeki élet, Kiszttusban élő testvériség, farizeusi lelkület kivetése önmagunkból.

A közösség nehézségekkel küzdő tagjainak „hordozása”. Konkrét segítségnyújtás, és ima-háttér megszervezése. Átvállalni terheiket, állandósult életfeladataikat (pld. sérült gyermek, családtag felügyelete) adott időkre, ezzel saját időhöz juttathatjuk őket. Ez kiterjedhet a látóterünkbe került, közösségünkön kívüli, nehézségekkel küzdő emberekre is.

A figyelem minősége minden megnyilvánulásban döntő: Ünneplés, beszélgetések, csendes együttlétek, dicsőítési formák: -zene, -művészetek, személyes odafordulás stb. Az egyházon

(templomon) belül ne ugyanazt kapja az ember, akár hívő, akár nem hívő, amit a „világban” is megkap, (pláne ne igénytelenebb minőségben!) hanem mindenből a világban megszokottnál magasabb-mélyebb minőséget. Ez mutathat rá a bennünk élő magasabb-mélyebb valóságra. Ez keltheti fel az igényt erre a valóságra. Ennek érdekében a közösségben lévő szakemberek bevonása a különböző feladatokba. (Ha feladatot-bizalmat kapok, a közösség hasznos részeként élhetem meg önmagamat.)

Fontos a politika feletti nézőpont közvetítése a papok, egyházi elöljárók részéről.

Az egyházköztségbe érkező új tagok nyitott, figyelemteljes, szerető befogadása. -Ennek látható, szimbolikus gesztusai a papok részéről is!

A fiatalok számára a szexualitásról beszélni a test teológiája alapján. A kölcsönös önjándékozás szépségéről és méltóságáról. Ezzel kapcsolatban fontos, hogy a papok lássanak tisztán a gyermekek-fiatalok szexuális informáltságáról és dezinformáltságáról! Jó lehet hiteles házaspárok bevonása is.

Lakóközösségeink rendezvényeihez, projektjeihez, művészeti életéhez való kapcsolódás. Ezekben a nyitott alkalmakon érdemes lehet a nem hívők számára is érdekes témákban igényes, érdekes előadásokat, beszélgetéseket szervezni.

Fontos feladata a papságnak a hívőkben az általános papság méltóságát tudatosítani, megerősíteni.

ÖSSZEFOGLALÁS

Jelen összefoglaló lakosságarányosan pár ezrelék részvételével készült, ezért nem tekinthető reprezentatív forrásnak. **A mérsékelt részvétel a szinodális folyamatban úgy is értékelhető, hogy egy fontosnak mondható egyházmegyei szintű közösségi felhívás nem éri el és/vagy nem szólítja meg hatékonyan a híveket. Az is érzékelhető, hogy a „hívó élet” sokak számára pusztán egy viselkedésmintázat, amihez többé-kevésbé ragaszkodik. Ebben még kérdésként sem vetődik fel, hogy mi a különbség a megkülönböztetés és az ítélkezés és törvénykezés között. De azt reméljük, hogy a Szentlélek segítségével mégis sikerült felismernünk és kiemelnünk néhány olyan szempontot, ami a III. évezred zarándokló Egyházában irányt mutathatnak nekünk.**

Egyházmegyénkben a szinodalitással kapcsolatos egyeztetésekre és véleménycserére erőteljesen hatott a tény, hogy 2021. őszén Magyarországon került sor az Eucharisztikus Kongresszusra. A felkészülés idején nem tudott elég figyelem koncentrálni a szinodális folyamat megtervezésére és előkészítésére. Jó félév késéssel kezdtünk hozzá az érdemi egyeztetésekhez. Sajnos a pandémia, a migrációs válság és a parlamenti választások miatt erősen tematizált közbeszéd is jól érezhetően befolyásolták a hozzászólások tartalmát. **Jól látszott, hogy a megkülönböztetés, a szívvel látás egyik akadálya, hogy a különféle véleménycsoportokhoz való csatlakozás miatt a hívek jelentős része nem gondolkodik el saját istenkapcsolata sajátosságain. Ugyancsak jellemző és sok helyen felbukkant a közösségi együttműködéssel szembeni negatív megközelítés. Érdekes tény az is, hogy a bekapcsolódó hívek és csoportok a szinodális folyamatot pozitívan értékelve elvárják a széleskörű tájékoztatást és különféle módokon maguk is folytatni akarják a megkezdett párbeszédet.**

A hívek többsége szívesen segítené papját, és tehermentesítené a civil kompetenciákkal is ellátható gyakorlati és adminisztrációs feladatokban. Ezzel egyidőben várják, hogy pásztoruk legyen tájékozott a civil életet érintő kérdésekben és nyílt, őszinte, következetes és egyértelmű kommunikációval beszéljen az egyházközség életével kapcsolatos terveiről.

Beazonosítható, hogy az információs társadalom lehetőségeivel élve a hívek is tájékozottabbakká válnak. A tanítás szellemisége és a megnyilvánuló egyházi gyakorlat közötti ellentmondásokat egyre nehezebben viselik. Sokkal gyorsabban eldöntik, hogy szakítanak az Egyházzal, mint 100 évvel ezelőtt, amikor a társadalmi normák részét képezte a keresztény értékrendhez igazodás. Két magatartási irány különböztethető meg: Az egyik egy „kalmárszellemű” merev konzervatív – népegyházi jelleget magánviselő magatartás, amelynek motivációja; „az Egyház ezt tanítja, ezt várja, ha megteszem, akkor minden bizonnyal a Mennysországba kerülök.”; a másik irány az egymásra személyesen figyelő, az istenkapcsolat gyümölcseit megosztani akaró, Isten útjain folyamatosan irányt kereső közösségi egyházi attitűd.

Egy erősen bipoláris szocializációs és kommunikációs környezetben az Egyháznak fel kell vállalnia egy új kommunikációs megközelítést, amely elsősorban misztikus kincseiből való merítést, azok újra értelmezését és gyakorlatba való ültetését jelenti. **Az istengyermeki szabadság megélése lehet a liberális szabadosság alternatívája.** A hagyományokra, megszokásokra, parancsokra és ószövetségi törvényekre építkező katekézis nem a szeretetre irányít, hanem a megfelelésre, amit maga Jézus is egyértelműen elítélt a farizeusi magatartás éles kritikájával. **Meg kell tanulnunk kontemplatív módon közelíteni az egzisztenciális kérdésekhez és meg kell találnunk azt a módot, hogyan lehet ezt a hívek között egységesen képviselni.** „Kontemplatív szemlélet híján nem tudunk mit kezdeni a teremtő feszültséggel.” (R.Rohr)

Olybá tűnik, mintha a papok létszámának csökkenésére csak az lehet a jó megoldás, ha az egy-egy atyára jutó feladatokat növeljük. Az egyházmegyei civilektől érkezett reflexiók tükrözik papságunk állapotát. Sajátos feszültség jellemzi a jelenlegi helyzetet. Ahhoz, hogy a III. évezred emberének spirituális igényeire hiteltérdemlő válaszokat adhassunk képzni kell papokat és híveket egyaránt. Túl gyors a társadalom változása. Vannak fiatal papjaink, akik lelkesek, de nehezen találják meg az igazodási pontjaikat. Az idősebb paptestvérek fiatal korában - amikor a hivatásuk született - a II. Vatikáni Zsinat előtti egyházkép dominált. Az Egyháznak képessé kell válnia rendszer szinten is arra, hogy alternatívát mutasson a spirituális éhség szintjén megfogalmazódó egzisztenciális problémákra. Emberi kapcsolatainkat egyre inkább jellemzi a személytelenség. A világ egyre kevésbé tekinti meghatározó közösségi hatással bíró tényezőnek az Egyházat. Az egyértelműség hiánya, a belső megosztottság, a rendszerszintű problémákkal való foglalkozás esetlegessége az egyének szintjén mind olyan tényezők, amelyek akaratumk ellenére is megosztottságot teremtenek és az egyre inkább súlytalanná válás irányába hatnak.

Nem hárítható el az egyén felelőssége Isten és az Egyház iránt. Hatékonyan azonban ez a formálás csak kölcsönösen valósítható meg egy olyan egyházi környezetben, amelyet hiteles és közvetlen kapcsolatok jellemeznek.

Egyházunknak meg kell találnia azokat a közösségi megoldásokat, amelyek révén egy ilyen súlyú együtt gondolkodáshoz, mint a szinodális szinódus előkészítése, hozzájárjon az aktív hívek többsége.

A plébános segítésére - a plébániák programjaiban, - szívesen vállalkozik a hívek elsöprő többsége. A papokat nagyon szívesen látnák otthonukban is. Elsősorban az egyházi közösségek szeretnék aktívan támogatni a plébánost. Élni kell ezzel a lehetőséggel!